

ואלו מותרין פרק שני נדרים

לא כההילנה. ואף בסוף הלילה נשים הולכות בשוק ויתן דעתו עליהם: וכשהוא מספר. כשהוא משמש מטתו: מגלה טפח ומכסה טפח. כפרק מי שמתו (בבב"ב דף כג): אמרינן שהתירו (לה לאשה) לגלות טפחיים לקטנים והוא היה מגלה טפח מאותן טפחיים ומכסה טפח כלומר וטפח שני נשאר מוכסה: כמי שפסלו שד. שהיה ממנה כאלם המטרד ממנה שד שכופסה. אלמא המטרד היה נשעת תשמיש: הא כמילי דתשמיש. שרי כדי לרעותה: דמליני כמלאכי השרת. שהן *מליניו ונדלדן משאר בני אדם כמלאכי השרת כדלמרינן בהגדה (מלמד שהיו ישראל מליניו שם כלומר שהיו עם נשתי עממן ולא נמערבו בנמרים: הא כההירפך. דכתיב כי יקח איש אשה) שהיא לקומה לו לעשות בה כל חפלו. וכתב הרמב"ם וז"ל כפרק כ"א מהל"ב (הכ"ט ט) וזלנד שלא יזנה שו"ל: מ"ש מן ביניאל. דג שולנה או שולקו כרלונו: אל ישהה אדם כיום זה. שצטעה שנוקק עם אשתו לא יתן עינו בנשה אחרת אפי"ה היא אשתו: המורדים והפושעים כי אלו בני תשע מדות שלפי שיש לה עזירה זיניתן הוה מורדין ופושעין: בני אימה. לשון יראה שמטיל אימה על אשתו להזקק לה שלא בנאונה ומתוך כך אין בניו הגונים לפי שנהגה שלא כשורה כדנרשינן בפרק המולא תפילין (ו) ואך ברגלים חוטא (משלי יט): בני אנוסה. גריעו טפי מזני אימה דבני אימה לא הוה אנוסה ממש ואנוסה מיירי בשמחה לגמרי ומתוך ששני אלו קרובין להיות זה מה חשיב להו כחד דהא רבי לוי אמר תשע מדות וזכרונן אמה מולא עשר: בני שנואה. ששנואה ומתוך כך נותן דעתו על אשה אחרת: בני נדוי. שגא עליה כשהוא מנוה: בני תמורה. שגא על אמת מנשוי וכסבור שהיא ארתת: בני מריבה. אע"פ שאינו שנואה אלף שהיתה מריבה זיניהם לפי שעה: בני שדרות. שמתוך שזכרונן אינו נותן דעתו על אשה אחרת: בני ערבוביא. שגמר בלבו לנרשה: בני ערבוביא. שגאו עליה כמה בני אדם: בני תלוסה. שמעוזה פניה להיות מוצעתו כפה: כל אדם שאשתו מוצעתו לו אלי תנא"ה ואלף ממנה יששכר דכתיב ומנני יששכר יודעי בינה לעמים: דמריאל ארזוי: שמפתה אותו בדברי רזוי ופיוס כלאה שלא אמרה ליעקב בלה לאסור בלהתה אכל לא סתה מוצעתו כפה: הדרן עלך ואלו מותרין

אינו מספר. אינו משמש: מגלה טפח. ומכסה. אותו טפח מבגד וכן עושה עד שיגא עליה: ודומה כמי שפסלו שד. שגא עליו בכה ודומה כמי ששד כפלו. ואית דלמרי שמתכסה כולו כאלם שמתפחד מן השד: דמליני. שטפופים זלניות: ביניאל. דג שיכול לאכלו כמו שירלה: בני אסנ"ה משגב"ה. סימן הוא: שנואה. שלבו על אחרת נשעת תשמיש. ואמרו כשגא עליה לאו זיאה גמורה היא הוהיל וכל כך שנואה אלף כונות בעלמא הוה: בני נדוי. שהצטעל צנדיו וזכא עליה וממערבת הימנו: בני תמורה. שיש לו ב' נשים וכסבור לנכ על זו וזכא על אחרת. ל"ה בני תמורה שהוה צבור לנכ על אשה אחרת ומנלתי שהיא אשתו וקרובין לממרות היא הוהיל נמיון לניאוף: בני מריבה. שמשמש במריבה: בני שדרות. שמשמש בשכרות דציאתו לאו זיאה גמורה אלף כציאת זמת היא שאין ממיון אלף לנעול בעלמא: בני ערבוביא. שגא על אשה אחת בין הנשים ואין ידוע על איזו מהן זכא. ל"ה שגאו עליה אנשים הרבה ואין ידוע בן מי הוה. ל"ה בני ערבוביא ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון: יששכר חמור גרם. חמור גרם ליששכר שולד. אותו חמור שהיה יעקב רוכב שפנה לאלה לאה: דמריאל ארזוי. אינה מוצעת כפה אלף דמריאל קמיה מראה לו מתוך דבריה כגון לאה דמהיה נפקי בני מעליא:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים הפירו חכמים. בלא שום טעם: נדרי זרוזין כו' מן הסלע. שהוה ארבע דינרין וסלע. הקונה אומר שאינו מוסיקף לו על שקל שהוא שני דינרין: אימה בני אנוסה בני שנואה בני נדוי בני תמורה בני מריבה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוביא בני חצופה איני והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי זיונתן כל אדם שאשתו תובעתו הוויין לו בנים שאפילו בדורו של משה רבינו לא היו כמותם שנאמר (הבו לכם אנשים ונבונים וכתוב וקאקח את ראשי שבטיכם ולא כתיב נבונים וכתוב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ההיא דמריאל ארזוי:

הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה (ו) נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין ונדרי הבאי ונדרי שגגות ונדרי אונסין נדרי זרוזין כיצד היה מוכר הפין ואמר קונם שאינו פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאינו מוסיקף לך על השקל שניהם

הדרן עלך ואלו מותרין ארבעה נדרים הפירו חכמים: הדרן עלך ואלו מותרין אונסין נדרי זרוזין כיצד היה מוכר הפין ואמר קונם שאינו פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאינו מוסיקף לך על השקל שניהם

טעמא דלא פריך בגמרא והא דברים שבלב דפרקיך לקמן אנדרי אונסין משום דנעיען פיו וזכו שוין ונדרי זרוזין שביין מהאי טעמא: נדר הבאי. גומא והבאי לשון חללים:

בני אמה. שמה משמורתה וגישה מגוהת לפי שהורגלה להיות עושה כזמה: בני שנואה. אע"פ שאין בלבו לנרשה: בני נדוי. אם הוא או היא מנדקין ואקוריס בתשמיש המטה וה"ה נמי אלף אלה מיתה ל"ה מילתא דשכיחה נקט: בני תמורה. תנאפו לו נשותיו כספור לנכ על זו והיא אחרת: בני מריבה. שמתקוטטו יחד יכא עליה קודם פיוס כעם הארץ שמה וטובל ואינו מממן עד שמתפייס: בני שכרות. אם הוא או היא שוכרין ואין כונתם שלמה וכלל דעת נפש לא טוב: בני גרושת הלב. בני ערבוביא. יש לו נשים הרבה ואינו יודע על אי זו מהן זכא: בני חצופה. שמוצעת כפה: דמריאל ארזוי. מן הסלע: כונם שאינו מוסיקף לך על השקל: כונם שאינו מוסיקף לך על השקל: כונם שאינו מוסיקף לך על השקל: כונם שאינו מוסיקף לך על השקל:

(א) ע"י פלש"י קדושין עב. ד"ה דומים למלאכי השרת. (ב) ז"ל שתיקן יע"י. (ג) עירובין ק' (ד) כ"י יתקן. (ה) טור יל: [שענות לא: (ו) [אחר עיון כמנוח דכרות כג: חלמא דלי"ל לו לאת]. (ז) [גל טפח ומפרי מנאל כו ה. (ח) ודברים כד. (ט) עירובין ק"ה. (י) [בדלתי לו].

תורה אור השלם

1. והיה לכם לציצת ויראתם אתו וזכרתם את כל מצותי ועשיתם אותם ולא תתרו אחר לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם:

במדרשו ב"ר לט ורזוין מבין המדרים והפושעים בי מאריך מגוריהם אוציא אותם ואל אדמת ישראל לא יבאו וידעו כי אני יי: יחזקאל כ' לה 3. הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידיעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם: רבירים א יג 4. וקאקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אתם ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי תוצעת ושרי עשרות ושרים לשבטיכם: דברים טו ט 5. יששכר חמר גרם רכץ בין המשפחות: בראשית מט יד 6. ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ראשיכם מאתים וכל אחיהם על פייהם: דברי הימים א יב לב

גלוין הש"ס

ר"ן ד"ה מצייני וכבילי. ע"י קדושין עב ע"א ככ"י ד"ה דומים: בהרא"ש ד"ה ערבתו לו שילוחן ששימש עמה שלא כדריבה. עיון יצמות דף לג פ"ג מדי' ולא מעשה:

תוספות

ארבעה נדרים. עד השתא אינו נכינו האסורין וכינוי המותרים נחמסין נדרי הדור ונחמסין נדרי המותר והשתא מיירי נדרים דלע"ג דהולאם מפי גליון שאר נדר אפילו הכי מתירין ועמלה היו משום דנעיען פיו ולבו שוין ואין סה"ד דלא שוין פיו ולבו כג"ד נדרים והיינו

תוספות

ארבעה נדרים. עד השתא אינו נכינו האסורין וכינוי המותרים נחמסין נדרי הדור ונחמסין נדרי המותר והשתא מיירי נדרים דלע"ג דהולאם מפי גליון שאר נדר אפילו הכי מתירין ועמלה היו משום דנעיען פיו ולבו שוין ואין סה"ד דלא שוין פיו ולבו כג"ד נדרים והיינו

תוספות

ארבעה נדרים. עד השתא אינו נכינו האסורין וכינוי המותרים נחמסין נדרי הדור ונחמסין נדרי המותר והשתא מיירי נדרים דלע"ג דהולאם מפי גליון שאר נדר אפילו הכי מתירין ועמלה היו משום דנעיען פיו ולבו שוין ואין סה"ד דלא שוין פיו ולבו כג"ד נדרים והיינו